

Čís. 2376.

Nežádal-li věřitel zaplacení dluhu hotovými, přejímá vydražitel dluh jako osobní dlužník.

Byl-li dluh, znějící na cizí měnu, přepočítán na tuzemskou měnu dle kursu v den dražby, jest vydražiteli zaplatiti dluh vypočteným penízem v měně tuzemské, třebas mezitím byla cizozemská měna klesla a třebas v pozemkové knize dluh byl vtělen ve měně cizozemské.

(Rozh. ze dne 13. března 1923, Rv I 886/22.)

Manželé B-ovi vypůjčili si od žalobce 10.290 marek a, ježto včas nezaplatili, domohl se žalobce proti nim rozsudku na zaplacení uvedeného peníze a pohledávka jeho byla na nemovitosti dlužníků exekučně zajištěna. Při dražbě zatížené nemovitosti dne 23. února 1921 vydražila ji žalovaná za 41.300 Kč, z nejvyššího podání dostalo se na žalobce 6030 Kč 88 h, z něhož připadlo 2934 Kč 31 h na úroky a zbytek 3102 Kč 57 h na jistinu, vypočtenou celkově dle kursu v den dražby na 11.627 Kč 70 h. Dle rozdělovacího usnesení převzala žalovaná jistinnou pohledávku 3102 Kč 57 h. Na to byla v pozemkové knize z pohledávky 10.290 marek vymazána částka 7544 mk. 37 pf., při rozdělení dražebního výtěžku na prázdno vyšlá, a zůstalo váznouti pouze 2745 mk 63 pf. Žalovaná zaplatila žalobci správně úrokovou pohledávku 2934 Kč 31 h, ježto však zdráhala se zaplatiti též 3102 Kč 57 h na jistinu, nabízejíc plnění v mezitím značně pokleslých markách, domáhal se žalobce zaplacení 3102 Kč 57 h. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Věřitel nemůže převzetí své, právem zástavním na nemovitosti zajištěné pohledávky jinak požadovati, nežli za sprostění dosavadního dlužníka (§§ 171 a 223 ex. ř.). Následkem toho stává se vydražitel nemovitosti převzetím pohledávky osobním dlužníkem zástavního věřitele (§§ 1345 a 1406 obč. zák.). Pro právní poměr zástavního věřitele proti vydražiteli nejsou směrodatny toliko původní smlouva mezi zástavním věřitelem a dlužníkem nebo jiný právní důvod, nýbrž také dražební podmínky a rozvrhové usnesení, poněvadž těmito práva stran jsou upravována. Žalovaná vydražila zavazený dům za 41.300 Kč a za účelem zaplacení žalobcovy pohledávky 10.290 M. s příslušenstvím z nejvyššího podání musela býti tato pohledávka při rozdělování přepočítána na koruny Československé republiky. Podle právoplatného rozvrhovacího usnesení převzala vydražitelka žalobcův kapitál v částce 3102 Kč 57 h na srážku z nejvyššího podání a ohledně tohoto obnosu stala se osobní dlužnicí žalobcovou; jest tudíž povinna, aby těchto 3102 Kč 57 h a nikoliv 2745 M. 65 pf. s přísl. žalobci zaplatila. Okolnost, že právo zástavní pro žalobcovu pohledávku 10.290 M. s přísl. na zavazeném domě až na zbývajících 2745 M. 65 pf. s přísl. bylo knihovně vymazáno, nemůže na povinnosti žalované k zaplacení 3102 Kč 57 h s přísl. ničeho měniti. Knihovní výmaz práva zástavního až na zbývajících 2745 M 65 pf. má jen ten účinek, že zástavní právo vázne pouze pro pohledávku žalobcovu v částce 2745 M 65 pf. (§ 14 knih. zák.), ale přes to je za-

lobce oprávněn, požadovati zaplacení částky 3102 Kč 57 h na žalobkyni jako osobní dlužnici. Ostatně podle rozvrhového usnesení mělo správně právo zástavní za žalobcovu pohledávku až na zbytek 3102 Kč 57 h vymazáno býti. Změna valuty postihuje dle §u 1311 obč. zák. věřitele, avšak o tento případ zde nejde, poněvadž žalovaná vydražila zavazený dům za nejvyšší podání 31.300 Kč a pohledávka žalobcova 10.290 M. podle rozvrhového usnesení také již na koruny Československé republiky přepočítána byla a tedy jest ji zaplatili v této měně.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Výtka, že odvolací soud nesprávně posoudil věc po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), není oprávněna, napadený rozsudek hoví plně zákonu a jest správně odůvodněn. Vůči vývodům dovolacího spisu připomíná se toto: Žalovaná, ač v nižších stolicích sama pokládala za rozhodující otázku, zda ručí jako osobní či jen jako hypotekární dlužnice, opouští v dovolacím spisu toto stanovisko, tvrdíc, že nejde o to, zda ručí osobně či hypotekou, nýbrž o to, v jaké míře může žalobcova pohledávka proti ní býti uplatňována. Avšak zodpovědění otázky valutové závisí právě v tomto případě na vyřešení předchozí otázky, zda je žalovaná osobní či hypotekární dlužnicí, a proto nutno se zabývatí především touto předchozí otázkou. Dovolací soud se přidává k názoru nižších soudů, že žalovaná dluhuje žalobci o s o b n ě 3102 Kč 57 h s přísl. Nežádal-li věřitel v dražebním řízení hotového zaplacení pohledávky, má to dle §u 171 odstavec druhý ex. ř. za následek, že vydražitel převezme dluh a dosavadní dlužník se zároveň ze závazku propustí. Zaniká tudíž nárok proti dřívějšímu dlužníku a trvá dále jen proti vydražiteli. Přejedání dluhu z původního osobního dlužníka na vydražitele jakožto nového dlužníka nemůže se však státi jinak, než že vydražitel ručí nyní také osobně za převzatý dluh. Proti tomu nelze nic odvoditi z §§ 153 a 223 ex. ř., neboť ustanovení, že knihovní pohledávky, nebylo-li v čas žádáno, aby hotově byly zaplacený, zapraví se tím, že se dluh převezme započtením na nejvyšší podání, nikterak nevylučují, že se vydražitel nestává osobním dlužníkem pohledávek, převzatých na nejvyšší podání. To také naukou jest uznáváno (srv. Neumann 2. vyd. str. 659). V tomto případě byla marková pohledávka žalobcova při rozvrhu nejvyššího podání přepočítána na koruny československé dle tehdejšího kursu a bylo vysloveno, že žalovaná jakožto vydražitelka převezme část jistiny 3102 Kč 57 h. Tím stala se žalovaná dle toho, co vyloženo, osobní dlužnicí částky 3102 Kč 57 h a jest povinna, tolik zaplatiti žalobci. Na tom nemění ničeho okolnost, že právoplatným usnesením ze dne 6. listopadu 1921 byla v pozemkové knize z pohledávky 10.290 mk. vymazána částka 7544 mk. 37 pf. a zůstalo váznouti 2745 mk. 63 pf., neboť dle vlastního prohlášení žalované v příslušné knihovní žádosti představuje částka 2745 mk. 63 pf., která v pozemkové knize byla ponechána, příkázané 3102 Kč 57 h, nikoli nynížších znehodnocených 2745 mk. 63 pf. Rovněž nemá právního významu, že žalovaná složila dne 14. února 1922 pro žalobce k soudu

2745 mk. 63 pf. s přísl. Soudním složením byla by se žalovaná po případě sprostila závazku tehdy, kdyby byla v markách složila tolik, kolik v době složení odpovídalo 3102 Kč 57 h s přísl. Mylným jest názor, že žalobce nebyl oprávněn žalovati, nýbrž mohl jen naléhati na to, by žalovaná splnila dražební podmínky a kdyby nebyla tak učinila, žádati za opětnou dražbu. O tom, že žalovaná splnila dražební podmínky, není pochybnosti, a proto nebylo tu předpokladů pro opětnou dražbu. Konečně dlužno uvážiti, že žalobce byl oprávněn, žádati v dražebním řízení, by jeho pohledávka hotovým zaplacením byla zapravena; v tom případě byla by musila žalovaná ze svého vynaložení a k soudu složení částku československých korun, rovnající se dle tehdejšího kursu 2745 mk. 63 pf., t. j. alespoň 3102 Kč 57 h, která by pak žalobci byla vydána bývala. Nemůže býti na újmu žalobci, že nežádal hotového zaplacení, nýbrž spokojil se převzetím, což bylo v zájmu žalované, ježto jí takto bylo umožněno, by si zadržela 3102 Kč 57 h. Žalovaná tedy nic neztratí, zaplatí-li nyní 3102 Kč 57 h, jež by byla musila složit již v roce 1921. S druhé strany bylo by nanejvýš nespravedливо a neslušno, kdyby se žalovaná směla zbaviti svého závazku tak, že by žalobci místo přikázaných 3102 Kč 57 h vyplatila peníz, představující nyní jen několik málo korun československých. Není pravda, že žalobce, vyplatí-li mu žalovaná 3102 Kč 57 h, dostane více, než činila jeho původní, při nucené dražbě z veliké části na prázdno vyšlá pohledávka. Třebaže vyplacený peníz, přepočítaný na marky, číselně daleko přesahovati bude 10.290 mk., nelze přece nynější znehodnocené marky stavěti na roveň původním dobrým markám. Žalobce nedostane více, než mu dle práva přísluší, naopak byl by poškozen a žalovaná byla by na jeho úkor obohacena, kdyby musil přijati marky pro něho k soudu složené. Žalovaná nemá tudíž důvodné příčiny ke stížnosti a proto nebylo vyhověno jejímu dovolání.

Čís. 2377.

Za duševní útrapy, jež byly způsobeny třetímu usmrcením osoby mu blízké, nelze se domáhati náhrady. Pokud jest tu otec, nelze se domáhati náhrady za škodu, jež způsobena byla usmrcením matky.

(Rozh. ze dne 13. března 1923, Rv I 899 22.)

Matka nedospělé (8leté) žalobkyně byla zasažena automobilem žalovaného a usmrcena. Žalobou domáhala se nedospělá její dcera jednak měsíčního důchodu, ježto předčasnou ztrátou matky jí byla zne-možněna lepší budoucnost, ana, jsouc nucena pomáhati v domácnosti, nebude se moci dále vzdělávati, jednak bolestného za duševní útrapy, jež jí způsobila matčina smrt. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. stanoví, že v případě usmrcení může býti požadována náhrada škody po rozumu §u 1327 obč. zák., podle něhož mají v takovémto případě hrazeny býti veškeré útraty a pozůstalým (příbuzným), o kteréž usmrcený dle zákona pečoval, vše, čeho pozbyli jeho úmrtím. Z toho